

Erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen integraatio sote-uudistuksessa – mitä se on käytännössä?

Asiantuntijalääkäri Markku Puro
Hanketyöntekijä Päivi Koikkalainen

Keski-Suomen Sote 2020 – hanke 6.10.2014 Peurunka

JYVÄSKYLÄ

Integraation käsite

- Palveluintegraation käsite ei ole yksiselitteinen
- **Vertikaalinen integraatio**
  - Sosiaalipalvelujen kansallinen, alueellinen ja paikallinen yhteensovittaminen
  - Terveyspalvelujen ehkäisevän työn, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteensovittaminen
- **Horisontaalinen integraatio**
  - Eri linjoissa tuotetut palvelut kytketään yhteen vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeisiin

Palveluintegraation asteet (Munday 2006)

- Organisaatiolähtöisyys, niukka yhteistyö
- Reaktiivinen, tarpeenmukainen yhteistyö
- Moniammatilliset tiimit (ei koko organisaatio)
- Suunniteltu, jatkuva yhteistyö
- Monipalveluyksiköt
- Strategiset kumppanuudet
- Kokonaisjärjestelmänä toimiminen
- Täydellinen integraatio

Leutzin lait (1999)

- Voit integroida joitakin palveluja koko ajan, kaikkia palveluja jonkin aikaa, mutta et kaikkia palveluja koko ajan
→ **Kohdista isoihin ongelmiin**
- Integraatio maksaa ennen kuin se tuottaa
→ **Varaudu investointeihin**
- Sinun integraatiosi on minun fragmentaatiotani
→ **Arvioi hyödyt ja haitat**
- Et voi integroida neliön muotoista palikkaa pyöreän reiän kanssa
→ **Mahdollista integroitu toiminta oikealla rakenteella**
- Se joka integroi, määrää sävelen
→ **Osallista asiakkaat**, integraatiota ei tehdä hallinnon vuoksi vaan vaikuttavuuden parantamiseksi

Integraation onnistumista ennustavia tekijöitä (Singh 2006)

- **Asiakkaan valtaistuminen**
  - Asiakkaan osallisuus suunnitteluun, paikallisdemokratia toimii aidosti
- **Ammatillisten käytäntöjen muutos**
  - Henkilöstön kouluttaminen, aito halu työskennellä moniammatillisesti
- **Taloudellinen panos riittävä**
  - Alkuvaiheessa ei edellytetä säästöjä, vaan vaaditaan usein uusia investointeja
- **Realistiset tavoitteet**
  - Muutosten vaiheistaminen ja muiden muutosten vaikutusten huomioiminen ihmisten elämään

Integraation onnistumista ennustavia tekijöitä (Singh 2006)

- **Uudistu organisaatiotasolla**
  - Kaikki toimijat osallistetaan, muista lupa ja raja
- **Palvelutarjonnan tarvelähtöisyys**
  - Huomioidaan aiemmin kohtaamattomat palvelutarpeet, ja vain todelliset kansalaisten terveystarpeet
- **Huomioidaan kansalaisten sosiaaliryhmien väliset terveyserot**
  - Kohdennustehokkuus
- **Perustason voimavaroja lisätään**
  - Uusi ja vanha järjestelmä eivät jää päällekkäisiksi
- **Uutta mallia testataan riittävän kauan**

Miksi tarvitaan sote –integraatiota?

- Tämän päivän sosiaalisia ja terveydellisiä ongelmia ei voida ratkaista vanhoilla vertikaalisilla toimilla
- Hallinnon integraatiota tarvitaan mahdollistamaan palvelujen kokonaisuutta myös arkityössä
- Sote –palvelut toimivat heikosti asiakkailta joiden avun tarve on pitkäkestoista ja ongelmat monimutkaisia

Miksi tarvitaan sote –integraatiota?

- Hyvinvoinnin ongelmakirjo muuttuu
- Ikääntymiseen liittyvät ilmiöt
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenne puuttuu/epäselvä
- Tuotanto, rahoitus ja markkinat ovat sekavat
- Peruspalvelujen laadun ja vaikuttavuuden lisääminen
- Vahvempi strateginen ohjaus
- Nykyisen palvelujärjestelmän heikkous on osaoptimointi
- Parempi vaikuttavuus
- Henkilöstön saatavuuden turvaaminen
- Resurssien tehokkaampi käyttö

Sote –integraatio eri asiakasryhmillä

Integraatiosta hyötyvät eniten asiakasryhmät, joilla

- pitkäkestoisia ja monimutkaisia hyvinvoinnin ja terveyden pulmia.
- lapsiperheet
- syrjäytymisuhan alla olevat nuoret
- päihde- ja mielenterveyskuntoutujat
- vammaiset
- vanhukset

Luonnos: Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 1 luku 1 §

Lain tarkoituksena on:

- 1) edistää ja ylläpitää väestön hyvinvointia ja terveyttä;
- 2) edistää sosiaali- ja terveydenhuollon laatua;
- 3) varmistaa asiakkaan ja potilaan oikeus hyvään sosiaali- ja terveydenhuoltoon;
- 4) luoda edellytykset sosiaali- ja terveystalouden riittävälle ja yhdenvertaiselle saatavuudelle koko maassa;
- 5) **varmistaa toimiva ja eheä sekä vaikuttava ja kustannustehokas sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenne; sekä**
- 6) **toteuttaa sosiaalihuollon ja terveydenhuollon integraatio sekä vahvistaa sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluja alueellisesti ja valtakunnallisesti.**

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

8 § Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa

- Kunnan eri toimialojen välinen yhteistyö
- Yhteistyö muiden kunnassa toimivien julkisten toimijoiden sekä yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

9 § Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen alueellisesti ja palvelujen tuotannossa

- Sosiaali- ja terveysalueen sekä tuottamisvastuussa olevien kuntien ja kuntayhtymien sekä alueen kuntien välinen yhteistyö

12 § Järjestämispäätös (sote-alue)

Järjestämispäätöksessä on määriteltävä esimerkiksi seuraavat asiat:

1) miten alueen sosiaali- ja terveyspalvelut toteutetaan siten, että **asiakaslähtöinen integraatio toteutuu**;

2) miten lähipalvelujen saatavuus ja saavutettavuus varmistetaan

...

5) sosiaali- ja terveyspalvelujen **laatu- ja palvelutaso sekä yhtenäiset käytännöt**

...

12 § Järjestämispäätös (sote-alue)

...

12) **tarkoituksenmukaisen, kustannustehokkaan ja vaikuttavan** palvelurakenteen varmistaminen sekä miten järjestämispäätöksen mukaisesti kunnallisesti tuotetut palvelut ja muualta hankittavat palvelut sovitetaan yhteen.

→ **Laaja integraatio keskeinen väline näiden tavoitteiden saavuttamisessa.**

- palvelukokonaisuus saman johdon ja budjetin alle
- ihmisten palvelutarpeet huomioidaan kokonaisuutena
- selkeä ja tehokas hallinto

14 § Tuottamisvastuu kunnallisena toimintana

- Ehkäisevät,
- korjaavat ja hoitavat,
- kuntouttavat sekä
- muut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut

yhtenäisenä kokonaisuutena

30 § Asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet

- Kunnan ja kuntayhtymän on kerättävä alueensa asukkaiden näkemyksiä väestön hyvinvoinnin ja terveyden tilasta sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen laadusta ja toimivuudesta.
- Asukkaiden näkemykset on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon laadittaessa sosiaali- ja terveysalueen järjestämispäätöstä sekä sosiaali- ja terveysalueen ja tuottamisvastuussa olevien kuntien ja kuntayhtymien vuotuisissa toimintasuunnitelmissa.

Kiitos!

Lisätietoja:

Outi Markkanen & Markku Puro (2011): Integraatio ratkaisuna sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamistarpeisiin. KOSKE Raportteja 31.

**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi
Luonnos 18.8.2014 <http://www.stm.fi>**

SOTE viidelle alueelle – vaikutusten ennakoarviointi, THL, Päätösten tueksi 1/2014. <http://www.stm.fi>

Keski-Suomen Sote 2020 – hanke, www.jyvaskyla.fi/sote2020

